

IN 2015 NIEMAND MEER ONDER DE ARMOEDEGRENS

Armoedebestrijding kan beter en intensiever

Redactioneel

Ook in Drenthe is armoede. Hoe ziet armoede eruit en hoe kan de armoede bestreden worden? Dat zijn de vragen die in deze brochure ruimschoots aan de orde komen. Al langere tijd zijn er signalen dat de armoede toeneemt. Het aantal gebruikers van voedselbanken en het aantal schuldsaneringen lopen op. Een intensieve aanpak om dit probleem op te lossen is dan ook nodig.

Tijdens de Algemene Beschouwingen van 2006 heeft GroenLinks gepleit voor het instellen van een provinciaal Sociaal Fonds. Vanuit dit fonds zouden dan passende maatregelen voor de armoedebestrijding kunnen worden betaald. Hoewel dit initiatief helaas niet is overgenomen door de Staten heeft de discussie over armoedebestrijding wel wortel geschoten.

GroenLinks interviewde enkele mensen onder de armoedegrens en organisaties die armoede bestrijden. Het is opvallend hoe vaak dezelfde problemen genoemd worden. De vraag rijst dan ook: Waarom wordt daar niets mee gedaan?

GroenLinks wil in deze brochure aangeven hoe belangrijk armoedebestrijding is. Het heeft de komende tijd extra aandacht nodig. Ons motto voor de komende jaren is: "In 2015 niemand meer onder de armoedegrens".

In deze brochure zijn mensen die langdurig op het minimum leven aan het woord. Verder geven Drentse organisaties die zich bezighouden met armoedebestrijding hun mening over de te volgen aanpak. Tot slot wordt de problematiek vanuit gemeentelijk en provinciaal perspectief belicht.

Jan Langenkamp
Fractievoorzitter GroenLinks Drenthe

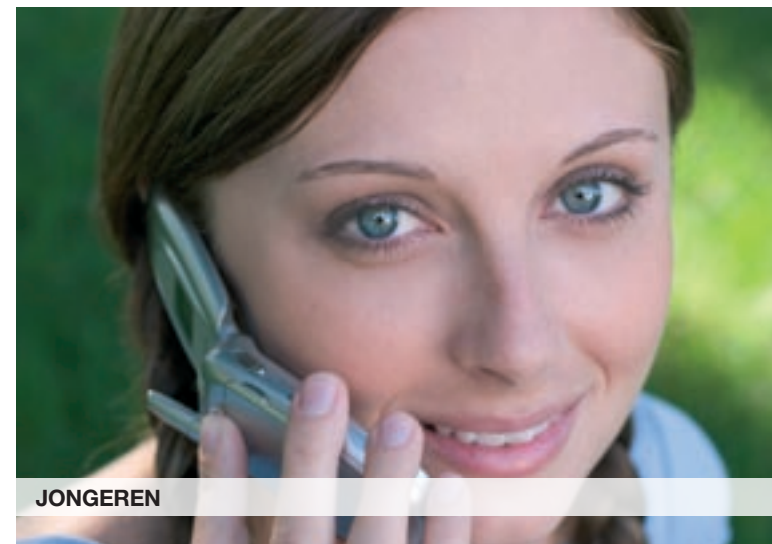
ALLOCHTONEN

EENOUDERGEZINNEN

OUDEREN MET AOW

JONGEREN

WIE ZIJN de armen?

De harde kern

Deze groep omvat op de eerste plaats autochtonen die van generatie op generatie in armoede leven. Kenmerken van deze groep zijn: lage opleiding, slechte gezondheid en continu schulden. Ouders hebben een lange geschiedenis van afhankelijkheid van instanties en het toekomstperspectief voor kinderen in deze gezinnen is laag. In toenemende mate behoren ook allochtonen tot deze groep.

Langdurig een uitkering

Deze groep omvat vooral eenoudergezinnen en tienermoeders die een uitkering krijgen in het kader van de Wet Werk en Bijstand(WWB). Er is sprake van een aantal factoren die elkaar versterkt waardoor er een negatieve spiraal ontstaat: geen werk, weinig geld om iets mee te doen in termen van sociale contacten, opleiding, vrijetijdsbesteding. Dit leidt tot sociale uitsluiting.

Hard werken voor weinig geld

Meer dan de helft van de groep alleenstaande ouders heeft wel betaald werk, maar hun inkomen is niet voldoende om van rond te komen. Tot deze groep behoren ook kleine zelfstandigen.

Plotseling arm

Deze groep gezinnen krijgt te maken met een plotseling sterk veranderende financiële situatie, bijvoorbeeld door werkloosheid, faillissement of echtscheiding. Zij slagen er niet in hun uitgavenpatroon aan de gewijzigde omstandigheden aan te passen. Hierdoor ontstaan schulden en wordt armoede structureel.

Ouderen

Ouderen die alleen moeten rondkomen van een AOW uitkering.

Bron: Denktank armoedebestrijding Doen en meedoen 2004

MAATSCHAPPELIJKE PARTICIPATIE GAAT VOOR

Gemeentelijke diensten moeten samenwerking en maatwerk leveren.

Wethouder H. Assies werd geïnterviewd over zijn visie met betrekking tot het toekomstige gemeentelijke minimabeleid in de gemeente Tynaarlo.

Wat moet er veranderen in het minimabeleid?

Er is een omslag in het denken nodig. Uitgangspunt daarbij is dat het wenselijk is dat iedereen mee doet in de maatschappij. Het is niet alleen maar een kwestie van alleen geld geven. Je wilt zoveel mogelijk mensen bij de maatschappij te betrekken. Het is overigens goed te constateren dat het aantal uitkeringen afneemt. De arbeidsmarkt is op dit moment relatief gunstig. Met korte cursussen kan een deel van de minima uitstromen. Er zal echter altijd een groep overblijven die ondersteuning nodig heeft.

Welke groepen blijven dan over?

Een groep van kwetsbare ouderen en jongeren. Daarnaast is er een harde kern van mensen die langdurig en soms van generatie op generatie een uitkering krijgen. Hoe krijg je die mensen nu aan het

werk? Voor deze laatste groep gaat de ISD (Intergemeentelijke Sociale Dienst) met individuele coaches werken zodat er echt maatwerk geleverd kan worden. De mensen hoeven dan niet meer van het ene naar het andere loket. Ze kunnen aan de slag, zoals nu ook al de sociale werkvoorziening doet, in restaurants, sporthallen of het museumdorp Orvelte.

En verder?

De gemeente kan verschillende dingen tegelijk doen. Door bijvoorbeeld de invoering van de Wet Maatschappelijke Ondersteuning wordt de gemeente verantwoordelijk voor een deel van de zorg voor ouderen. Het is de bedoeling dat ouderenadviseurs worden aangesteld. Zij kunnen ouderen adviseren over het gebruik van de minimaregelingen. Dit gaat in samenwerking met verschillende gemeentelijke welzijnsinstellingen. Het is voor ouderen niet gemakkelijk om in deze maatschappij te blijven meedoen. Hun kennisgeving wordt kleiner. Het voorzieningenniveau in dorpen neemt af. De individualisering is toegenomen. Dat vraagt om extra aandacht.

En jongeren in een kwetsbare positie?

Alle jongeren moeten in deze maatschappij kunnen meedoen en diploma's halen. Ouders met een laag

inkomen kunnen nu individueel bij de gemeente een tegemoetkoming in de schoolkosten aanvragen. Dat kan beter direct via de school en niet apart via de gemeente. En moet je niet gewoon naast de schoolboeken ook de laptops vergoeden?

Hoe gaat de gemeente dat nu aanpakken?

We hebben een bijeenkomst georganiseerd met mensen die langdurig een uitkering hebben en de raadsleden van de gemeente. Daar kan iedereen meteen zelf vertellen hoe we het het beste kunnen organiseren en wat.

Waarom is er geen voedselbank in Tynaarlo?

Ik wil dat niet. Het druist in tegen mijn filosofie dat je er naar streeft mensen onafhankelijk te maken. Je blijft pleisters plakken.

Wat moet de Provincie doen op het terrein van armoedebeleid?

De provincie kan haar invloed aanwenden om meer mensen binnen de door de provincie betaalde organisaties werk aan te bieden. De grootste kansen hiervoor liggen in Drenthe in de recreatie en zorg.

ARMOEDE IN DRENTHE de feiten

Tabel 1: Aantal huishoudens met laag inkomen per Drentse gemeente.

	Totaal aantal huishoudens (x1000)	% huishoudens met een laag inkomen
Aa en Hunze	10,1	7,6
Assen	25,7	10,4
Borger-Odoorn	10,5	8,4
Coevorden	14,6	9,6
De Wolden	9,2	6,6
Emmen	44,5	9,2
Hoogeveen	21,5	8,4
Meppel	12,7	7,1
Midden-Drenthe	13,2	7,5
Noordenveld	13,0	6,7
Tynaarlo	12,8	6,0
Westerveld	7,8	7,5
Drenthe	195,8	8,4
Nederland	6718,6	9,3

Bron: CBS, 2002

Tabel 2: Aantal schuldsaneringen in Drenthe naar type huishouden.

Type huishouden	aantal	%
alleenstaand	1212	53
alleenstaand met kinderen	346	15
gehuwden	273	12
gehuwden met kinderen	445	20
Totaal	2276	100

Bron: Jaarverslag 2005 GKB-Drenthe

Tabel 3: Klanten van de voedselbanken naar huishoudtype (landelijk onderzoek).

Type huishouden	%
Alleenwonend	37
Getrouwd/samenwonend	18
Eenoudergezin	43
Anders	2
Totaal	100

Bron: Klantenanalyse Voedselbanken, Regioplan, maart 2006

ONS LEVEN BESTAAT UIT vrijwilligerswerk

Interview met Yvonne Whitaker-Greving. Zij is een ervaren Jeugdwerkerswerker maar heeft tevens een schizo-affectieve stoornis en is momenteel 100 procent afgekeurd. Zij is gehuwd en heeft een zoon van vijftien.

Heeft u te maken met armoede?

Eerst was ik een bijstandsmoeder, alleenstaand tot mijn zoon acht jaar werd. Toen ik trouwde hadden wij beiden werk en leefden we kort in een periode van welvaart. Drie jaar geleden kwamen we in armoede terecht doordat we door ziekte en ontslag een tijdje zonder inkomsten zaten. Bovendien moesten we lange tijd op de toekenning van een uitkering wachten. Door de vaste lasten ontstonden er schulden en werden we gedwongen om in een gekraakte boerderij te gaan wonen. Als we dat niet gedaan hadden waren we op straat terechtgekomen. Uiteindelijk hebben we twee bewindvoerders gekregen, een tijdelijke voor de schulden en een voor onbepaalde tijd voor de vaste lasten. De vaste bewindvoerder regelt tevens de belastingaangifte en het invullen van formulieren.

Hoe heeft u uw leven nu ingericht?

Ons leven bestaat uit allerlei vrijwilligerswerk in het kader van armoedebestrijding en verder ben ik nog onder behandeling van de GGZ.

Waar bent u mee bezig in het kader van armoedebestrijding?

Met verschillende praktische, lokale projecten zoals de weggeefwinkel, waar minima gratis kleding, schoenen, huisraad en speelgoed kunnen krijgen. Verder draait mijn man een vrijwillige klusdienst voor de minima en is hij vrijwilliger bij de voedselbank. Tevens zijn wij beiden zogenaamde medestanders van de Vierde Wereldbeweging, een

internationale beweging die zich inzet voor de allerarmsten. In Wijhe (Gld.) hebben ze een vakantieboerderij waar gezinnen gratis vakanties kunnen houden. Mijn man helpt eens in de zes weken op de boerderij bij klussendagen en ik zit in de redactie van het kwartaalblad. Afgelopen week zijn we uitgenodigd door de Vierde Wereldbeweging om op werkbezoek te gaan naar Ierland. Daar gaan we op 17 oktober 2006 naar de internationale dag van verzet tegen extreme armoede. Tot slot zijn wij beiden lid van de Sociale Alliantie Assen, zit ik in de werkgroep armoedebestrijding van de Vereniging Sociaal Drenthe (VSD) en in de projectgroep 'armoede en kinderen' van STAMM. We proberen een netwerk op te bouwen en daarbij gebruik te maken van elkaars talenten en kracht.

Kunt u rondkomen van uw inkomen?

Als weekgeld krijgen we 70 euro waar we alles van moeten doen. Er zijn tijden geweest dat de uitkering steeds niet rond was en dan zaten we weken zonder geld. Van het weekgeld kunnen we eigenlijk alleen eten en huishoudelijke dingen kopen. Verder krijgt mijn zoon 10 euro zakgeld. Er is geen geld voor alle andere extra dingen.

Hoe zie u uw toekomst en wat zijn uw ambities?

Ik denk eigenlijk niet na over de toekomst, want we leven bij de dag. Ik droom nog wel eens van grote rijkdom en dan zou ik graag goede projecten willen financieren. Op alle mogelijke manieren willen wij ons inzetten om armoede te bestrijden. Ooit hoop ik wel op een betaalde baan voor mijn man en mij.

Wat moet er in Nederland en of Drenthe veranderen op gebied van armoede?

Het is erg belangrijk dat er een landelijk en integraal beleid komt dat er voor zorgt dat armoede niet langer hoeft te bestaan in een rijk land als Nederland. De uitkeringen en het minimumloon moeten omhoog en de vaste lasten naar beneden. Samenwer-

king tussen alle politieke partijen is hierbij van belang. De politiek moet zich er meer van bewust zijn dat armoede zich niet alleen in bepaalde wijken of gebieden afspeelt, maar onder alle inwoners, jong en oud, ziek of gezond, allochtoon of autochtoon, alleenstaand of in een gezin.

De gemeenten en overheid dienen het ambtenarenapparaat te scholen in een vriendelijke bejegening en het flexibel toepassen van de regels. Nu heb je bijvoorbeeld voor een aanvraag soms wel 75 kopieën nodig en als er een kopie mist wordt de aanvraag afgewezen. Ook wordt je van het kastje naar de muur gestuurd en is er sprake van een falend maatschappelijk vangnet. De samenwerking tussen de instanties is gebrekkig en er is onvoldoende inzicht.

In de discussie rondom de voedselbanken wordt er niet genoemd dat dit voedsel gewoon over is en wordt herverdeeld. In plaats daarvan schaamt de gemeente zich dat de voedselbank er is.

GROENLINKSVINDT

1. Veel groepen, vooral ouderen en alleenstaande ouders, zitten in de knel. Het inkomen is niet toereikend.
2. Solidariteit moet in stand gehouden worden: "De sterkste schouders dragen de zwaarste lasten".
3. Succesvolle projecten die jongeren weer kansen geven moeten worden uitgebreid.
4. Persoonlijke begeleiding en ondersteuning zijn belangrijk om schooluitval tegen te gaan.
5. Investeren in werk en leerervaringsplaatsen voor jongeren is nodig.

MEER SCHULDEN vraagt om meer preventie

Het aantal mensen met schulden groeit. We interviewden J. Tingen, adjunct-directeur en T. Poelman, preventiemedewerker van de Gemeenschappelijke Krediet Bank Drenthe over deze problematiek.

Volgens de armoede monitor van CBS en SCP zijn eenoudergezinnen met kinderen, mensen met langdurige uitkeringen, ouderen met alleen AOW en allochtonen vooral de groepen waarin armoede wordt geleden. Herkent u dit beeld in uw klantenbestand?

Op hoofdlijnen is dat inderdaad het beeld. Bij de opsplitsing van mensen met schulden naar inkomen blijkt dat 61% een inkomen uit een uitkering heeft en dat 39% een inkomen uit werk heeft. Ongeveer de helft van de schuldenaren zijn alleenstaanden. Bij een derde van de gevallen zijn kinderen betrokken. Ouderen zien we minder terug in ons bestand.

Hoe moeilijk is het om ouderen te bereiken?

Heel moeilijk. Het is een bekend gegeven dat ouderen slecht gebruik maken van inkomens-verruimende maatregelen. Dit geldt zowel voor de regelingen die door gemeenten in het leven zijn geroepen als de fiscale kortingen via de belastingdienst. Het schaamtegevoel bij ouderen is leidinggevend.

Pas op het allerlaatst kloppen ze bij de hulpverlening aan.

Wij zijn voornemens om voor ouderen een speciale service te starten. In plaats dat ouderen met schuld bij ons komen willen wij naar ze toe. We kunnen ze dan helpen bij het invullen van de formulieren voor de inkomens verruimende maatregelen van de gemeenten of het Rijk.

Wat zijn de trends in schuldhulpverlening?

Het aantal mensen met schulden, het gemiddelde schuldbedrag en het aantal schuldeisers loopt op. De schuldenlast is momenteel gemiddeld € 26.300 met gemiddeld 13 schuldeisers. De problemen worden groter, niet kleiner. Dit is al enkele jaren zo. De afgelopen jaren is de verhouding tussen het inkomen en de vaste lasten schever geworden. Verder is de maatschappij de laatste jaren ingewikkelder geworden. Mensen krijgen bijvoorbeeld door de privatisering per huishouden meer rekeningen en daarmee is er meer kans om het overzicht te verliezen. Ongeveer tien procent van de mensen heeft serieuze problemen met onze ingewikkelde maatschappij en heeft daar hulp bij nodig.

Komt uw hulpverlening niet per definitie te laat?

Eigenlijk wel. De mensen komen in beeld als het één minuut over twaalf is en niet als het vijf minuten voor twaalf is. Toch is het belangrijkste dat we kijken wat er voor de voordeur en achter de achterdeur gebeurt. Het voorkomen van schulden is natuurlijk het allerbeste en na de schuldsanering zou de klant zelf de touwtjes in handen moeten hebben.

Wat doet u aan het voorkomen van schulden?

Steeds meer. Onze kernactiviteit is het oplossen van onoplosbare schulden, maar we doen steeds meer aan preventie. In Flevoland hebben we het project "IN & OUT" uitgevoerd op het VMBO. Het blijkt uit

onderzoek dat daar de grootste winst te behalen is. Men leert beter met geld omgaan waarmee op latere leeftijd schulden worden voorkomen. Voor basisscholen is er het lespakket "De Geldkoffer".

Is de invloed van ouders niet veel groter dan van scholen?

Ja, feitelijk wel, maar niet ieder krijgt alles van thuis mee.

Wat vindt u een natuurlijke rol voor de provincie in armoede bestrijding?

Er moeten geen structurele taken van de gemeente of het Rijk worden overgenomen door de provincie. De kernwaarde van de provincie is stimuleren. Het stimuleren van vernieuwing en samenwerking. Zo denkt de GKB Drenthe bijvoorbeeld in het kader van preventie aan een digitale anonieme helpdesk. Een impuls in het onderwijs op het gebied van voorlichting over het omgaan met geld voor jongeren is ook zeer wenselijk. Het zou natuurlijk erg mooi zijn als de provincie dergelijke vernieuwende initiatieven kan en wil ondersteunen.

GROENLINKSVINDT

1. Dat het aantal aanvragen voor schuldhulpverlening te snel oploopt.
2. Jongeren moet preventief op school geleerd worden hoe ze met geld moeten omgaan.
3. Dat welzijns- en onderwijsinstellingen er alert op moeten zijn als jongeren "boven hun stand leven". Ze moeten jongeren vervolgens helpen inzicht te krijgen in het principe "de tering naar de nering" te zetten.

JONG NIET GELEERD, oud niet gedaan

Jongeren komen steeds vaker in financiële problemen. Uit het jaarverslag (2005) van de GKB Drenthe blijkt dat maar liefst 17% van de schuldsaneringen betrekking heeft op jongeren onder de 25 jaar. De consumptiemaatschappij is met Internet en TV overal aanwezig en stimuleert de aanschaf van scooters, merkkleding, telefonie, etc. Voor veel producten geldt bovendien: "koop nu betaal later". Een principe waardoor het besteedbare maandgeld afneemt en de kans op schulden toeneemt.

"Alleen al tegen de achtergrond van de snel groeiende markt van webwinkels met bijbehorende thuisbezorging is het de verwachting dat de schulden bij jongeren zullen blijven toenemen", aldus J.Tingen van de GKB Drenthe.

Van jongeren die geleerd hebben met geld om te gaan, gaat slechts 5 procent later slecht met geld om. Van jongeren die dat niet geleerd hebben gaat 35% op latere leeftijd slecht met geld om (projectplan Jong zonder schuld). Dit grote verschil geeft alleen al aan hoe belangrijk preventieve voorlichting is. Uit onderzoek van het NIBUD blijkt dat scholieren uit het praktijkonderwijs en VMBO zich vooral in de schulden steken. Soms zijn dit kleine, soms grote bedragen. Volgens Tingen moeten preventieve programma's gericht op het omgaan met geld aan deze groepen worden gegeven.

VOEDSELBANK MIDDEN-DRENTHE

Voedselbank Midden-Drenthe

Vanuit de voedselbank Midden-Drenthe, met als werkgebied de gemeenten Aa en Hunze, Assen en Midden-Drenthe wordt maandelijks aan 150 gezinnen en éénpersoons huishoudens een voedselpakket verstrekt. Inmiddels functioneert de voedselbank ongeveer anderhalf jaar. Het aantal mensen dat er gebruik van maakt neemt gestaag toe en er is beperkte uitstroom. De voedselbank wil een bijdrage leveren aan de vermindering van de armoede en de verspilling. De hele organisatie wordt gedragen door vrijwilligers. GroenLinks zocht contact met de voorzitter mevrouw R.Pots en de secretaris dhr. H.Smits.

Het criterium om in aanmerking te komen voor een voedselpakket blijkt het netto te besteden bedrag aan voedsel en kleding te zijn. Het is dan ook niet verwonderlijk dat een deel van de gebruikers in de schuldsanering zit. Dit geldt landelijk en ook in Drenthe. Ongeveer de helft van de gebruikers heeft kinderen. Volgens de voorzitter R.Pots zijn ongeveer de helft van de mensen om maatschappelijke redenen aangewezen op de voedselbank. Je kunt dan denken aan plotseling ontslag of het wachten op een uitkering. Een ander deel doet dit om persoonsgebonden redenen. Ze zijn laag geschoold, kunnen soms moeilijk kunnen lezen en schrijven of hebben lichamelijke of psychische problemen. Ook is er nog de groep van éénoudergezinnen.

Een aantal klanten maakt voor een korte tijd gebruik van de voedselbank. De klanten die langdurig gebruik maken van hulp van de voedselbank zijn allen bekend bij maatschappelijke en hulpverlenende organisaties. Veelal zijn ze vanuit die organisaties doorverwezen naar de voedselbank. Indien door de medewerkers van de voedselbank geconstateerd wordt dat iemand op een bepaald terrein ondersteuning nodig heeft wordt die doorverwezen naar de juiste organisatie. Als mensen op het moment van toetsing om in aanmerking te kunnen komen voor een voedselpakket nog geen hulp hebben

gezocht wordt aangegeven welke hulp passend is. Hierover worden afspraken gemaakt. Bij de volgende toetsing wordt aan de klanten gevraagd wat men daarmee heeft gedaan.

Is er over 5 jaar nog een voedselbank? "De voedselbank zou dan overbodig moeten zijn. Samenwerking tussen maatschappelijke organisaties en initiatieven zoals van de voedselbank, is bij armoedebestrijding essentieel. De eilandjes van hulpverlenende organisaties moeten één geheel worden. Als de verschillende potjes bij elkaar worden gelegd, kan het armoedeprobleem beter worden bestreden. De doorstroming zou daardoor vlotter verlopen en de mensen blijven minder lang hangen in de armoede problematiek" aldus mevrouw R. Pots van de voedselbank. Dhr Smit van de voedselbank is daar minder optimistisch over: "Er zal altijd een groep mensen overblijven die deze vorm van ondersteuning nodig heeft. Ik verwacht niet dat de bureaucratie zover kan worden teruggedrongen en de uitkeringen zover omhoog gaan dat er geen problemen overblijven." Volgens de voorzitter van de voedselbank kan de voorlichting over bestaande regelingen echt beter. "Instanties kunnen veel steviger uitdragen wat de mogelijkheden van de regelingen voor minima zijn. Die informatie moet op veel meer plaatsen terechtkomen dan nu het geval is".

GROENLINKSVINDT

1. Voedselbanken zouden niet nodig moeten zijn.
2. Ieder moet op een normale manier in zijn voedsel kunnen voorzien door arbeid of inkomensondersteuning.
3. De 8% van de Drentse huishoudens die onder de armoedegrens leeft is te hoog.

BIJSTANDSMOEDER met kinderen leeft anders

Na 13 jaar in de asielprocedure gezeten te hebben heeft Christien, alleenstaand en 44 jaar, in 2004 toestemming gekregen in Nederland te blijven. De verblijfsvergunning wordt jaarlijks verlengd. Zij is oorspronkelijk afkomstig uit Afrika en heeft vier kinderen, waarvan één studeerend, twee op de middelbare school en één op de basisschool. Ze is volledig ingeburgerd, spreekt goed Nederlands, is actief in diverse organisaties en leeft van een bijstandsuitkering.

Hoe is uw leefsituatie?

Eerst moest ik rondkomen van het zakgeld van de COA (Centrale Opvang Asielzoekers). Sinds ik een verblijfsvergunning heb leef ik van een bijstandsuitkering en de kinderbijslag. Met het geld van mijn uitkering kan ik net de basisbehoeften betalen. Door op van alles te besparen kan ik net rondkomen. Zo liggen mijn kleren al drie jaar in een doos

omdat ik nog geen geld voor een kast heb.

Waar bent u nu mee bezig?

Nadat ik toestemming had gekregen om in Nederland te blijven moest ik, na 13 jaar in Nederland te zijn, nog de inburgeringscursus volgen. Doordat ik al goed Nederlands sprak kon ik de cursus snel afronden. Op dit moment volg ik een middelbare beroepsopleiding. Als ik mijn diploma heb gehaald hoop ik werk te krijgen en een beter leven te kunnen leiden dan ik nu doe.

Kunt u een schets geven van de diensten waar u mee te maken heeft?

Als mijn kinderen voor school in het kader van een uitwisseling naar een ander land moeten kost dat meer moeite. Omdat onze verblijfsvergunning voor bepaalde tijd is krijgen we niet automatisch een reisdocument. Daarnaast kost het nogal wat.

De sociale dienst geeft geen subsidie op reisdocumenten en uitwisselingen. De aanvraag voor studiefinanciering levert ook problemen op bij verlenging van de verblijfsvergunning.

Op welke manier maakt u gebruik van de gemeentelijke regelingen?

Ik gebruik die regelingen niet zo vaak. Het aanvragen is veel werk en als ik één formulier niet inlever krijg ik niets. Bovendien moet ik het eerst zelf voorschieten. Als ik met mijn 4 kinderen wil gaan zwemmen kost dat € 40 en dat kan ik niet voorschieten.

Krijgt u aanvullende financiële hulp?

Ja, van vrienden en kennissen krijg ik gebruikte kleren. Als ik iets echt niet kan betalen helpen ze me altijd. Met hulp van hen kunnen mijn kinderen meedoen aan schoolactiviteiten. Zonder mijn vrienden had ik het nooit gered.

Welke dingen vallen u zwaar?

Dat wij niet zulke leuke dingen kunnen doen zoals zwemmen, het bezoeken van pretparken, enz

Kunt u een drietal punten aangeven wat er zou moeten veranderen om uw situatie te verbeteren?

De regelingen voor minima moeten worden verbeterd. Er moeten meer subsidies voor minima komen om mee te kunnen doen aan sport- en culturele activiteiten zonder dat de ouders vooraf moeten betalen. De bijstandsuitkering moet worden verhoogd.

De hierboven gebruikte voornaam is een schuilnaam. De echte naam is bekend bij de redactie van deze brochure.

SENIORENVOORLICHTERS schot in de roos

Ouderen vragen binnen de aanpak van armoedebestrijding om een specifieke aanpak. We interviewden dhr. C. Hogenkamp, bestuurslid van Vereniging Sociaal Drenthe (VSD). Binnen de VSD is hij verantwoordelijk voor het project "armoede en sociale uitsluiting".

Wat doet de VSD?

We hebben ons onder andere tot doel gesteld om de oorzaken en gevolgen van armoede ook bij ouderen in beeld te brengen. Vervolgens komen we met voorstellen daar iets aan te doen.

Schets u eens enkele problemen bij ouderen?

Het begint er mee dat "Ouderen niet voor elkaar willen weten dat ze in armoede leven". Ze vragen in een laat stadium hulp. Als die ouderen geen

sociaal vangnet meer hebben ontstaan er problemen. Verder is er een grote onbekendheid met de regelingen waar ze gebruik van kunnen maken. Daarom ben ik erg blij met de seniorenvoorlichters die werken in de Gemeente Borger-Odoorn. Nadat de voorlichters zijn langs geweest om mensen te informeren over de mogelijkheden van de regelingen, blijkt in de week daarop het aantal aanvragen bij de Sociale Dienst juist uit die wijk toe te nemen. Dat zegt genoeg.

Is de informatievoorziening voldoende?

Goede informatievoorziening is voor ouderen onvoldoende. Het is bekend dat een deel van de mensen, gemiddeld 13%, functioneel analfabeet is. Bij de kwetsbare groep van ouderen ligt dit nog hoger. Hierdoor worden de regelingen niet gebruikt. Voor een deel van de ouderen zijn mensen nodig die helpen en soms ook adviseren bij het invullen van de formulieren. Met provinciale middelen worden binnenkort zogenaamde "spreek-

uurhouders" opgeleid. Zij kunnen ook de ouderen daadwerkelijk helpen met het invullen van de formulieren voor de belasting, bijzondere bijstand, bijdrageregelingen, zorgkosten, etc.

Wat zijn effectieve maatregelen om de armoede te bestrijden bij ouderen?

Laten we beginnen bij ouderen die alleen AOW hebben. In plaats van het actief aanvragen van de ouderenkorting zou dat beter direct in de hoogte van de AOW verdisconteerd moeten worden. Dat voorkomt formulieren invullen. Voor het landelijke beleid betekent dat een ander belastingtarief per belastingsschijf. Op dit moment wordt de Wet Maatschappelijk Ondersteuning (WMO) ingevuld. Het "samen doen en samen verantwoordelijk" zijn is een van de leidende gedachten bij de invoering van de WMO. Dit leidt tot het "één loket concept", waarbij mensen één gemeentelijk aanspreekpunt hebben. Voor plattelandsgemeenten zou die loketgedachte overigens vertaald moeten worden naar

één loket per woonkern. Dat is ook een kans voor gericht ouderenbeleid.

Is de gemeente de aangewezen partij voor armoedebestrijding?

Ja, ik denk het wel. Wat je lokaal, dicht bij huis kunt doen moet je vooral doen. Bij het invullen van de

ALLOCHTONEN en armoedebestrijding

GROENLINKSVINDT

1. De kwetsbare groepen moeten een direct voordeel van de WMO hebben.
2. De lokale overheid moet een actief beleid richting ouderen voeren. Zij moeten door de gemeente geïnformeerd worden over de gemeentelijke minimaregelingen.
3. De gemeenten moet welzijnsinstellingen opdrachten geven om de armoede en sociale uitsluiting te bestrijden en te voorkomen.

WMO zien we wel verschillen en zwarte vlekken in het beleid tussen gemeenten. Nog geen gemeente heeft het volwaardig ingevuld.

En wat is volgens u dan de rol van de provincie?

Voor een algemene rol van afstemming. Daarnaast is de ondersteuning van de provinciale netwerken en provinciaal werkende vrijwilligersorganisaties een belangrijke taak. In het publieke domein (nutsbedrijven, voorlichting) kan zij op een positieve manier haar invloed aanwenden.

De provincie zou het initiatief moeten nemen voor gemeentelijke effectrapportages over armoede. In die rapportages zou het effect van het beleid voor de kwetsbare groepen zichtbaar moeten zijn. Nu is dat niet het geval. Er is bij de gemeenten een koud-watervrees om de armoede in beeld te brengen. De provincie kan hier een stimulerende rol spelen.

Allochtonen in Drenthe vormen een risicogroep wat betreft armoede. Juist in een wereld, waarin het individu uitgangspunt is, zijn allochtonen

kwetsbaarder. In onderstaand schema wordt aangegeven hoe kan worden ingespeeld op de specifieke situatie van allochtonen.

Samenvatting uitgangssituatie van allochtonen.

De meeste allochtonen met een niet Europese achtergrond komen uit culturen, waar de groep centraal staat en waar men in de groep (familie of dorp) voor elkaar zorgt. Bij ziekte, dood en ook bij misoogst of financiële pech springt de familie bij.

Veel mensen, die hier nog niet zo lang wonen, kennen de regels van onze samenleving minder goed. Ook na een inburgeringscursus blijven er veel vragen (b.v. welke financiële regelingen zijn er voor kinderen uit een bijstandsfamilie?)

Allochtonen hebben moeite met de Nederlandse taal. Men leest minder de krant en men luistert niet naar de plaatselijke radio en TV.

Met veel allochtone jongeren wordt als kind geen Nederlands gesproken, waardoor zij een taalachterstand hebben. Die is vaak niet meer in te halen terwijl onze samenleving heel erg gericht is op het geschreven woord. Ook bij toetsen e.d. is de taalbeheersing belangrijk. Hierdoor kunnen deze leerlingen voor wat hun IQ betreft gemakkelijk onderschat worden. Als ze constant het gevoel hebben, dat ze onder de maat werken dan zal de motivatie snel verminderen.

Verder is het belangrijk de ouders bij het leren te betrekken, zodat zij weten wat in het belang van hun kind is.

Sommige asielzoekers hebben in het land van herkomst traumatische ervaringen gehad (bijvoorbeeld door oorlog waarbij de familie is uitgemord). Het is voor deze mensen moeilijker om te integreren.

Bij solliciteren is het geen uitzondering, dat iemand met een buitenlandse achternaam niet wordt uitgenodigd ook al is aan de opleidingseisen voldaan.

Voorbeelden hoe specifiek kan worden ingespeeld op de situatie van allochtonen.

Gemeenten kunnen hierop inspringen met buurtprojecten, zoals het project "Hallo buuf" dat in Amsterdam loopt. Buren gaan bij elkaar op bezoek, eten samen, en helpen elkaar indien nodig.

Gemeenten zouden één ochtend per week een loket kunnen openen in het gemeentehuis, waar men ook Arabisch of Turks spreekt.

RTV Drenthe zou een speciaal uur voor allochtonen kunnen maken. Als men eenmaal bekend is met RTV Drenthe kijkt men ook andere programma's. Verder krijgen ze het gevoel, dat ze er echt bij horen.

* De Pabo te Assen heeft een Cito-toets ontwikkeld die veel minder op taal is gericht, waardoor men een beter beeld krijgt van de intelligentie van kinderen met een andere culturele achtergrond. Deze toets kan breder in gezet worden.

* Het Alfa-college in Hogeveen heeft een speciale klas voor drop-outs. Kinderen krijgen daar één-op-één begeleiding. Regels zijn heel duidelijk en streng, maar er wordt ook veel aandacht besteed aan speciale belangstelling van het kind.

* Buurtprojecten, zoals het project "Opstap, op stapje", moeten ondersteund worden. Jonge ouders leren via school samen met hun kinderen spelen en praten.

Bij de GGZ Drenthe is een project waarbij ex-patiënten met een traumatische ervaring worden ingezet om asielzoekers met traumatische ervaringen te ondersteunen.

Een sollicitatiecursus waarbij de naam van de sollicitant wordt weggelaten zou een oplossing kunnen zijn.

VOORKOMEN IS BETER DAN GENEZEN

Interview met Gea Smith, statenlid van GroenLinks Drenthe

Hoe kijkt u tegen armoede aan?

Als je in de krant leest dat mensen, vooral ouderen, in het noorden minder van de schuldhulpverlening gebruik maakt, terwijl de schulden hoger zijn, geeft dat aan dat er nog steeds een taboe rondom armoede is. Dat moet je doorbreken. Er moet meer openheid komen. Het is geen schande, uitzonderingen daargelaten, dat mensen schulden hebben. Het gaat er vooral om dat je op tijd hulp zoekt. Er is een maatschappelijk debat rondom armoede nodig om dat taboe te doorbreken. Hulpverlenende organisaties en gemeenten moeten verder heel actief voorlichting geven over de mogelijkheden voor ondersteuning. Dat voorkomt veel problemen en sociale uitsluiting. Voor jongeren is het het allerbelangrijkst dat ze

de school verlaten met een startkwalificatie, minimaal middelbaar beroepsonderwijs of havo, en werk vinden. Dat voorkomt armoede en schulden. De provincie moet dan ook doorgaan met het ondersteunen van leer- en werkervaringsplaatsen.

Hoe kan het provinciale beleid inhaken op toekomstige veranderingen op gemeentelijk niveau?

Als de provincie het publieke debat over armoedebestrijding samen met instellingen en gemeenten organiseert is dat tevens een kans dat het minimaal beleid in het kader van de WMO goed op elkaar wordt afgestemd. Je ziet nu behoorlijke verschillen tussen gemeenten in het kader van sociale fondsen en de bijzondere bijstand. Provinciale coördinatie bevordert de informatie-uitwisseling, zodat gemeenten de verschillen niet te groot hoeven laten zijn.

Welke extra impuls wilt u voor armoedebestrijding?

De informatie van succesprojecten kan veel beter gedeeld worden. Waarom organiseert de provincie geen conferentie voor gemeenten en instellingen, waar goede projecten worden gepresenteerd? Zo'n conferentie zorgt voor een snelle verspreiding van informatie en enthousiasme. Verder zou de provincie door het beschikbaar stellen van cofinanciering bepaalde succesvolle projecten extra kunnen stimuleren.

Hebt u nog andere suggesties?

Ik wil ook graag een helpdesk voor armoedebestrijding zodat mensen eerder hun problemen gaan aanpakken, desnoods anoniem. De drempel richting de hulpverlening moet zo laag mogelijk worden. Bij de helpdesk krijgen mensen vooral informatie, bv over de verschillende minimaregelingen. Het ac-

cent ligt dus bij materiële zaken, de boel weer op een rij krijgen. Vervolgens kunnen lokale instellingen begeleiding en ondersteuning geven, ook om herhaling te voorkomen. Een dergelijke provinciale helpdesk zou bijvoorbeeld door STAMM of GKB Drenthe georganiseerd kunnen worden.

In juni is provinciaal 1 miljoen beschikbaar gekomen voor ondersteuning van vrijwilligers die met achterstandsgroepen werken, stageplaatsen voor ROC leerlingen en onderwijskansonderwijs van 4-12 jarigen. Wat vindt u hiervan?

Op zich prima, maar het gaat slechts om een deel van de mensen die armoede hebben. De maatregelen zijn verder in eerste instantie voor Zuidoost Drenthe van toepassing. Ik had graag een brede aanpak van de armoede voor heel Drenthe gewild.

Is GroenLinks nog steeds voor de instelling van een speciaal armoedefonds? Waarom is dat beter?

Armoede neemt nog steeds toe en er zijn nog meer mogelijkheden voor de provincie om iets te doen. Ons idee was om de financiering van armoedebestrijding te betalen uit de extra inkomsten (divident) die de provincie krijgt van het Essent aandelenpakket. Je zou dan structureel aan armoedebestrijding kunnen doen.

Colofon

De redactie van deze brochure: Gea Smith, Klaas Kuipers, Eva Koerselman en Aart van Voorthuizen.

Secretariaat GroenLinks fractie Drenthe

Telefoon: (0592) 39 88 11

E-mail: eva.koerselman@home.nl